

กระบวนทัศน์การเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล Learning Paradigms of Technology Adoption Among the Elderly in the Digital Age

¹ปิยะพร บุรณรัช, ²วิชิต สุรดิษฐ์, ³นลินี สุรดิษฐ์ และ ⁴ศุภากร สุรดิษฐ์

¹Piyaporn Buranarach, ²Vichit Suradinkura,

³Nalinee Suradinkura and ⁴Supakorn Suradinkura

^{1,2,3,4}คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1,2,3,4}Faculty of Liberal Arts, Suan Sunandha University

¹Corresponding author, e-mail: Email: joommoom9@gmail.com

Received May 17, 2025; Revised June 25, 2025; Accepted: August 30, 2025

บทคัดย่อ

ในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นสมาร์ทโฟน อินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ล้วนเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของผู้คนทุกช่วงวัย แม้เทคโนโลยีจะช่วยอำนวยความสะดวก แต่ผู้สูงอายุที่เติบโตมาในยุคอนาล็อกกลับต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัว เช่น ทักษะไม่เพียงพอ ขาดความมั่นใจ และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้จำกัด การเรียนรู้เทคโนโลยีจึงไม่ใช่แค่การใช้เครื่องมือ แต่ยังเป็นการปรับทัศนคติ ความคิด และแรงจูงใจด้วย ผู้สูงอายุสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้ หากได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมจากครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และภาครัฐ โดยการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ถือเป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนทัศน์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล โดยเน้นการทำความเข้าใจวิธีคิด ทัศนคติ และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรค และเสนอแนวทางเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีอย่างยั่งยืน เป้าหมายคือให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ มั่นใจ และไม่ถูกทอดทิ้งจากความเปลี่ยนแปลง เพื่อมุ่งสู่การเป็น “สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ” อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: กระบวนทัศน์การเรียนรู้; การเรียนรู้ตลอดชีวิต; ความรู้ด้านดิจิทัล; เทคโนโลยีดิจิทัล; ผู้สูงอายุ

Abstract

In the digital era, where technology is rapidly and continuously evolving—ranging from smartphones, the internet, and social media to online banking and various applications—these tools have become integral to daily life across all age groups. While technology is designed to provide convenience, older adults who grew

up in the analog age often face challenges in adapting, such as limited skills, lack of confidence, and restricted access to learning resources. Learning technology, therefore, is not merely about using tools but also involves adapting one's mindset, attitudes, and motivation. Older adults are capable of learning and developing new skills if they receive appropriate support from their families, communities, educational institutions, and government policies. Being open to new experiences is considered a crucial 21st century skill, and older adults can develop this with the right opportunities and encouragement. This article aims to explore the learning paradigm of older adults in the digital age by focusing on how they think, their attitudes, and their learning styles regarding technology. It also analyzes both internal and external factors that either support or hinder their learning, and proposes policy and practical recommendations to promote sustainable digital learning among the elderly. The ultimate goal is to empower older adults to live confidently and with quality in the digital world, ensuring they are not left behind amid social transformation—contributing to a lifelong learning society and a truly “age-friendly society” in Thailand.

Keywords: Learning paradigm; Lifelong learning; Digital literacy; Digital technology; Older adults

บทนำ

ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) อย่างรวดเร็ว โดยจากข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2023) ระบุว่าประเทศไทยมีประชากรสูงอายุคิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทศวรรษหน้า ขณะเดียวกัน สังคมโลกกำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เช่น สมาร์ทโฟน แพลตฟอร์มออนไลน์ และบริการอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ และความสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้ “ทักษะดิจิทัล” กลายเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่ทุกกลุ่มวัยต้องมี รวมถึงผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตาม การปรับตัวของผู้สูงอายุต่อเทคโนโลยีไม่ได้เป็นเรื่องง่าย เนื่องจากผู้สูงอายุเติบโตในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากยุคดิจิทัล ประสบการณ์ ทักษะเดิม ความเชื่อเดิม รวมถึงความสามารถด้านร่างกายและการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงตามวัย ส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องทำความเข้าใจ “กระบวนทัศน์การเรียนรู้” (Learning Paradigm) ที่ผู้สูงอายุยึดถืออยู่ ซึ่งหมายถึงกรอบความคิดหรือมุมมองที่ใช้ในการรับรู้โลกที่ความประสบการณ์ และตัดสินใจในการเรียนรู้ (Mezirow, 1991)

การเรียนรู้ของผู้สูงอายุจึงไม่ได้เป็นเพียงการถ่ายทอดข้อมูลหรือฝึกทักษะเท่านั้น หากแต่ต้องพิจารณาถึงกรอบความคิดเดิมที่อาจเป็นอุปสรรค หรือเป็นโอกาสในการเรียนรู้ กระบวนทัศน์ของ

ผู้เรียน เช่น ความเชื่อว่า “ตนเองแก่เกินเรียน” หรือ “เทคโนโลยีเป็นเรื่องยากและไกลตัว” สามารถส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อแรงจูงใจและความสามารถในการเรียนรู้ ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมหรือแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้จึงต้องมีความเข้าใจพื้นฐานทางจิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ และบริบททางสังคมวัฒนธรรมของผู้สูงอายุอาศัยอยู่ร่วมด้วย

บทความนี้มุ่งศึกษากระบวนการทัศนคติการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดและลักษณะของกระบวนการทัศนคติการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ โดยศึกษาปัจจัยภายใน (เช่น แรงจูงใจ ประสบการณ์ชีวิต สุขภาพ) และปัจจัยภายนอก (เช่น ครอบครัว ชุมชน เทคโนโลยีที่เข้าถึงได้) ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ รวมทั้งเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีให้กับผู้สูงอายุ ทั้งในระดับปัจเจก ชุมชน และเชิงนโยบาย ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดจนกำหนดนโยบายสาธารณะที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะในยุคที่สังคมไทยต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

แนวคิดกระบวนการทัศนคติการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

กระบวนการทัศนคติการเรียนรู้ของผู้สูงอายุหมายถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์ และบริบทชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเน้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ซึ่งให้ความสำคัญกับการแนวคิดกระบวนการทัศนคติการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ การเรียนรู้ของผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิด “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong Learning) ซึ่งมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้เข้าสู่วัยสูงอายุ โดยมีแนวคิดกระบวนการทัศนคติสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1 แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) แนวคิดนี้เน้นว่า "การเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด" และผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองทั้งในด้านความรู้อรรถนะ ทักษะ และสุขภาวะในภาพรวม การเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยลดภาวะพึ่งพา สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม (UNESCO Institute for Lifelong Learning (UIL), 2010; กรมส่งเสริมการเรียนรู้, 2565)

2 แนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Learning) แนวคิดนี้มองว่าผู้สูงอายุเป็น “เจ้าของการเรียนรู้” ที่มีสิทธิเลือกสิ่งที่ตนสนใจ เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตจริง และเคารพความหลากหลายของผู้เรียน เช่น สภาพร่างกาย พื้นฐานการศึกษา และเจตคติ (Knowles, M. 1984). *Andragogy in Action*; ศศิธร สุทธิพิทักษ์ 256)

3 แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) การเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ลดความโดดเดี่ยว และเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน Vella, J. (2002). *Learning to Listen, Learning to Teach*; มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2562)

4 แนวคิดการเรียนรู้แบบสร้างความหมาย (Constructivist Learning) การเรียนรู้แบบสร้างความหมายเน้นให้ผู้สูงอายุ “คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยง” จากประสบการณ์เดิม เพื่อนำมาสร้างความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน

Piaget, J. (1972); Bruner, J. (1996); สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553)

5 แนวคิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงความคิด ทศนคติ และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน เช่น การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือปรับตัวในบทบาททางสังคม Mezirow, J. (1991). Transformative Dimensions of Adult Learning; กรมกิจการผู้สูงอายุ (2564) แนวคิดกระบวนการเรียนรู้ของผู้สูงอายุเหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดนโยบายส่งเสริมการศึกษาเพื่อผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า มีความสุข และมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างยั่งยืน

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้เทคโนโลยี

การเรียนรู้เทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุไม่ใช่แค่เรื่องของ การฝึกฝนทักษะหรือการใช้งานเครื่องมือใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาปัจจัยหลายประการที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้จำกัดเพียงแค่ทักษะส่วนตัวของผู้สูงอายุเอง แต่ยังเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและครอบครัว รวมถึงรูปแบบการสอนที่เหมาะสม ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีในผู้สูงอายุ ดังนี้:

1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) แรงจูงใจภายในหมายถึงความต้องการหรือความสนใจที่มาจากภายในตัวผู้เรียนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาแรงกดดันจากภายนอก งานวิจัยหลายชิ้นพบว่าแรงจูงใจภายในมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีในผู้สูงอายุ (Rashid & Asghar, 2016) เช่น ความอยากรู้อยากเห็นกับลูกหลานผ่านการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ หรือความสนใจในการรับข้อมูลข่าวสารจากโลกออนไลน์ที่ไม่สามารถหาข้อมูลจากแหล่งอื่นได้ ปัจจัยนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าการเรียนรู้เทคโนโลยีไม่ใช่ภาระ แต่เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ชีวิตสะดวกสบายและเชื่อมต่อกับโลกภายนอกได้ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น การเรียนรู้การใช้สมาร์ทโฟนเพื่อสื่อสารผ่านแอปพลิเคชัน LINE หรือการใช้แพลตฟอร์ม YouTube เพื่อดูคลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ หรือข่าวสารที่น่าสนใจ ซึ่งช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุอยากเรียนรู้อีกยิ่งขึ้น

2 แรงสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน (Support from Family and Community) ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะในช่วงเริ่มต้นที่ผู้สูงอายุอาจรู้สึกไม่มั่นใจในการใช้เทคโนโลยี การสนับสนุนจากคนใกล้ชิด เช่น ลูกหลาน หรือเพื่อนในชุมชน สามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจและให้คำแนะนำที่จำเป็น ในกรณีของผู้สูงอายุ การเรียนรู้เทคโนโลยีอาจเป็นเรื่องยากหากขาดความเข้าใจในแง่ของการใช้งานจริงหรือไม่รู้จะเริ่มต้นจากจุดไหน ครอบครัวสามารถช่วยเสริมสร้างแรงสนับสนุนโดยการแนะนำการใช้งานเทคโนโลยีที่เข้าใจง่าย เช่น การสอนการใช้สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต การแนะนำวิธีใช้แอปพลิเคชันในการติดต่อสื่อสาร หรือแม้กระทั่งการร่วมกันใช้งานแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น การสอนวิธีการใช้โซเชียลมีเดียให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้พวกเขาสามารถติดต่อกับลูกหลานได้อย่างสะดวก การสนับสนุนจากชุมชน เช่น การมีอาสาสมัครที่มาช่วยสอนเทคโนโลยีให้กับผู้สูงอายุ หรือการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในชุมชนที่มีผู้สูงอายุร่วมกิจกรรม ก็สามารถช่วยให้ผู้สูงอายุเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน

3 รูปแบบการสอนที่เหมาะสม (Appropriate Teaching Methods) การออกแบบและการสอนที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ โดยต้องคำนึงถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าถึงง่าย สอดคล้องกับความสามารถและข้อจำกัดทางกายภาพของผู้สูงอายุ การสอนที่มีรูปแบบที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกสบายใจในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2563) ระบุว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับผู้สูงอายุควรมีลักษณะดังนี้:

- การสอนที่ช้าและชัดเจน เนื่องจากผู้สูงอายุอาจมีปัญหาในการรับข้อมูลเร็ว ๆ หรืออาจจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ยาก การสอนควรเน้นไปที่การพูดช้า ชัดเจน และใช้คำที่เข้าใจง่าย
- การใช้สื่อภาพและวิดีโอ การใช้สื่อภาพและวิดีโอจะช่วยให้ผู้สูงอายุเห็นภาพของการกระทำต่าง ๆ ทำให้เข้าใจและจำได้ง่ายขึ้น
- การฝึกปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากการทำจริง เช่น การฝึกใช้งานสมาร์ทโฟน การเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน หรือการทดลองใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการใช้งานได้
- การออกแบบรูปแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้เทคโนโลยีประสบความสำเร็จและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

การส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุ ควรมีแนวทางที่เหมาะสมและครอบคลุม เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นใจ ลดความกลัวและความท้อแท้ในกระบวนการเรียนรู้

1 จัดหลักสูตรเฉพาะทาง (Specialized Courses) จัดทำหลักสูตรที่ออกแบบเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ เช่น “การใช้สมาร์ทโฟนเบื้องต้น” หรือ “การใช้แอปธนาคารอย่างปลอดภัย” เน้นการสอนที่เข้าใจง่าย มีขั้นตอนชัดเจน และเน้นฝึกปฏิบัติจริง ปรับเนื้อหาและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับข้อจำกัดทางร่างกาย เช่น ปรับขนาดตัวอักษรหรือเสียงให้เหมาะสมกับผู้ที่มีปัญหาด้านสายตาและการได้ยิน เน้นการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสาร การทำธุรกรรมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความมั่นใจ

2 ใช้ผู้สูงอายุเป็นพี่เลี้ยง (Peer Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยใช้ผู้สูงอายุที่มีทักษะเทคโนโลยีมาเป็นพี่เลี้ยงช่วยสอน การเรียนรู้ในกลุ่มเพื่อนจะทำให้บรรยากาศเป็นกันเอง สนุก และลดความเครียด ช่วยสร้างเครือข่ายสังคม เพิ่มความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ พี่เลี้ยงสามารถช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและให้คำแนะนำแบบใกล้ชิด

3 จัดกิจกรรมในศูนย์ผู้สูงอายุ (Activities in Senior Centers) ศูนย์ผู้สูงอายุควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี เช่น สอนใช้อุปกรณ์ดิจิทัล, การใช้งานแอปสุขภาพ, หรือเครื่องมือเทคโนโลยีช่วยดูแลสุขภาพ เช่น เครื่องวัดความดันที่เชื่อมต่อแอป กิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้สูงอายุได้ฝึกใช้เทคโนโลยีในบริบทจริง สร้างความคุ้นเคย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม ช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกเชื่อมโยงกับครอบครัวและสังคม

4 รัฐและเอกชนร่วมมือกัน (Collaboration between Government and Private Sector) การสร้างโครงการฝึกอบรมและการเรียนรู้เทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายและต่อเนื่อง โดยมีภาครัฐและเอกชนร่วมมือกัน พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่ออกแบบให้ใช้งานง่ายสำหรับผู้สูงอายุ จัดฝึกอบรมในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงพื้นที่ห่างไกลหรือผู้สูงอายุที่ไม่สะดวกเดินทางไปศูนย์เรียนรู้ ร่วมกันพัฒนาแอปพลิเคชันและเครื่องมือดิจิทัลที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เน้นความเรียบง่ายและปลอดภัย การร่วมมือระหว่างภาครัฐกับเอกชนจะช่วยเพิ่มโอกาสและขยายการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้สูงอายุทั่วประเทศ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้เขียนได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ

คำอธิบายที่ระบุงองค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ออกมาในลักษณะแผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ / โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่ายดังตัวอย่าง

บทสรุป

กระบวนการทัศน์การเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัลสะท้อนถึงการปรับตัวและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญ โดยผู้สูงอายุเริ่มเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การติดต่อสื่อสารและการดูแลสุขภาพ การสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานรัฐมีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ การใช้วิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เช่น การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์หรือเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผู้สูงอายุสามารถพัฒนาทักษะดิจิทัลได้หากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสมและต่อเนื่อง การเรียนรู้

เทคโนโลยีช่วยลดช่องว่างระหว่างวัยและลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล ส่งผลให้เกิดความเท่าเทียมทางสังคมและการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566–2580)*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมส่งเสริมการเรียนรู้. (2565). *คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2562). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- ศศิธร สุทธิบาก. (2561). การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 12(3), หน้า 45–57.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2563). *รายงานผลการศึกษายุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพมหานคร: สศค.
- Bruner, J. (1996). *The culture of education*. Harvard University Press.
- Jarvis, P. (2009). Learning to be a person in society: Learning to be me. In *Learning to be a person in society* (pp. 3–14). Routledge.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.
- Knowles, M. S. (1984). *Andragogy in action: Applying modern principles of adult learning*. Jossey-Bass.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative dimensions of adult learning*. Jossey-Bass.
- Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. Basic Books.
- Rashid, S., & Asghar, H. M. (2016). Technology use, self-directed learning and lifelong learning. *The International Journal of Information and Learning Technology*, 33(4), 263–273.
- United Nations. (2023). *World Population Ageing 2023*. (Online). <https://www.un.org/development/desa/pd/>
- UNESCO Institute for Lifelong Learning. (2010). *Global report on adult learning and education*. UNESCO.
- Vella, J. (2002). *Learning to listen, learning to teach: The power of dialogue in educating adults*. Jossey-Bass.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.